

BÀI 1: MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM VỀ TÍNH CHẤT CỦA ĐẤT

I/ THÀNH PHẦN CỦA ĐẤT:

1/ Những hạt khoáng:

- Thành phần cơ giới của đất là tỉ lệ % giữa các hạt cát, sét, limon có trong đất.
- Căn cứ vào thành phần cơ giới của đất người ta chia đất ra thành 3 loại: đất cát, đất sét, đất thịt.
 - + *Đất cát*: Cỡ hạt to chiếm đa số, thấm thoát nước tốt, không úng nhưng dễ bị hạn, ít chất hữu cơ, nghèo dinh dưỡng.
 - + *Đất sét*: Cỡ hạt nhỏ chiếm đa số, thấm thoát nước kém, úng, đất nặng khó cày, rễ mọc khó. Chứa nhiều chất dinh dưỡng hơn đất cát.
 - + *Đất thịt*: Trung gian giữa đất cát và sét. Tơi xốp, thấm thoát nước nhưng không hạn. Giữ đủ nước, chất dinh dưỡng. Đất dễ cày, rễ cây mọc dễ dàng. Trong sản xuất nông nghiệp, đất thịt là loại đất tốt.

2/ Chất hữu cơ

- Là dấu hiệu cơ bản để nhận biết đất và đá.
- Chất mùn là sản phẩm của sự biến đổi xác hữu cơ dưới tác dụng của quá trình phân hóa, sự phân hủy dưới tác động của vi sinh vật. mùn là chất hữu cơ cao phân tử có tính chua, có màu nâu đen, chứa 3-5% đạm và các khoáng vi lượng. mùn là chỉ tiêu quan trọng để đánh giá độ phì nhiêu của đất.
 - * *Chất hữu cơ*: càng đơn giản tốc độ mùn hóa nhanh.
- Chất mùn có vai trò bảo vệ keo hydroxit sắt và nhôm, cung cấp chất dinh dưỡng cho cây, điều hòa phản ứng của đất, quyết định khả năng hấp thụ và trao đổi ion của đất.

3/ Nước :

- Nước tự do trong đất được chia làm 3 loại: nước trọng lực, nước mao quản, nước ngầm.
 - + *Nước trọng lực* : nước chảy tràn và thấm xuống đất nhanh, chất dinh dưỡng bị rửa trôi chủ yếu do nước trọng lực.
 - + *Nước mao quản*: nước di chuyển trong các mao quản trong đất. Đây là nguồn cung cấp nước nhiều nhất cho cây.
 - + *Nước ngầm* : nước trọng lực thấm sâu xuống đọng lại thành mạch nước ngầm. Cây trồng ít hút được nước ngầm.

4/ Không khí:

Chứa ở khe hở trong đất. Thành phần không khí trong đất phụ thuộc độ sâu, kết cấu của đất, xác hữu cơ trong đất. Chủ yếu cung cấp oxi cho rễ cây hô hấp.

5/ Sinh vật: Gồm vi sinh vật và động vật

- *Vi sinh vật*: nhiều loại như vi khuẩn, virus, nấm...vi sinh vật hoạt động nhờ điều kiện nóng, ẩm, thoáng khí, độ pH trung tính. Vi sinh vật có vai trò chuyển hóa chất hữu cơ, tổng hợp đạm và chất hữu cơ...có thể gây bệnh cho cây trồng.

- *Động vật trong đất* :

+ Nhiều loại có lợi. VD: giun đất tiêu hóa chất hữu cơ tạo thành chất dinh dưỡng cho cây, làm đất tơi xốp...

+ Có thể gây hại. VD: mối, kiến...căn phá rễ, ăn hạt giống...